

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 9/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 2. júna 2010 predbežne prerokoval návrh Okresného súdu Bratislava I, Záhradnícka 10, Bratislava, zastúpeného JUDr. B. K., na začatie konania o súlade § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4 a s čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh Okresného súdu Bratislava I p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. S p á j a vec vedenú pod sp. zn. PL. ÚS 9/2010 s vecou vedenou pod sp. zn. PL. ÚS 3/09 na spoločné konanie s tým, že spojená vec sa bude ďalej viesť pod sp. zn. PL. ÚS 3/09.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 10. marca 2010 doručený návrh Okresného súdu Bratislava I, Záhradnícka 10, Bratislava (ďalej len „okresný súd“), zastúpeného JUDr. B. K., na začatie konania o súlade § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“) s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Okresný súd (ďalej aj „navrhovateľ“) doručil 11. marca 2010 ústavnému súdu podanie označené ako „*Návrh na zaujatie stanoviska (§109 ods. 1 písm. b) OSP v spojení s § 18 ods. 1 písm. d), § 37 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov*“. Uvedený návrh podáva navrhovateľ v súlade s čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ako návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou. V konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 180/08 okresný súd koná v právnej veci žalobcu M., N., proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Národnou radou Slovenskej republiky, Námestie Alexandra Dubčeka 1, Bratislava o zaplatenie ... titulom nesprávneho úradného postupu.

Okresný súd uznesením č. k. 11 C 180/08-527 z 29. apríla 2009 prerušil označené konanie „*až do rozhodnutia ústavného súdu o súlade ustanovení § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotníckych poisťovniach, dohľade na zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov s článkom 20 ods. 1 a 4, v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 12 ods. 2 a článkom 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj*

s článkom 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v spojení s článkom 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“ Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie žalovaná (Národná rada Slovenskej republiky). O tomto odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5 Co 206/09-548 z 31. júla 2009 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. októbra 2009. V nadväznosti na uvedené okresný súd doručil ústavnému súdu návrh na začatie konania o súlade označených ustanovení zákona o zdravotných poisťovniach s označenými článkami ústavy, dodatkového protokolu a dohovoru.

Navrhovateľ vo svojom návrhu uvádza: *N., (ďalej len „žalobca“), sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Národnou radou Slovenskej republiky, Námestie Alexandra Dubčeka 1, 812 80 Bratislava, domáha náhrady škody, ktorá bola žalobcovi podľa jeho vyjadrenia spôsobená ako akcionárovi Európskej zdravotnej poisťovne, a.s. (ďalej len „EZP“), a to porušením akcionárskych práv žalobcu, ktorých ochrana je zaručená Ústavou a Dohovorom, pričom zaručené akcionárske práva žalobcu boli porušené prijatím zákonov Národnej rady Slovenskej republiky upravujúcich postavenie a činnosť zdravotných poisťovní.*

...Po prijatí zákona č. 530/2007 Z. z., ktorým zákonodarca obmedzil možnosť použitia kladného hospodárskeho výsledku z vykonávania verejného zdravotného poistenia na úhradu za poskytovanie zdravotnej starostlivosti a za služby s tým súvisiace, čím vylúčil možnosť akcionárov zdravotných poisťovní podieľať sa na zisku zdravotných poisťovní z vykonávania verejného zdravotného poistenia, žalobca prijal rozhodnutie o zrušení EZP a ojej vstupe do likvidácie. Nevyhnutnosť prijatia tohto rozhodnutia žalobca odôvodnil tým, že po prijatí právnej úpravy vylučujúcej možnosť vyplácania zisku z vykonávania verejného zdravotného poistenia jednak investícia žalobcu do EZP stratila akékoľvek ekonomické opodstatnenie, a navyše pokračovaním v tejto investícii by žalobca prehľboval svoju stratu.

Žalobca ďalej poukázal na to, že po zrušení EZP a vstupe do likvidácie podal Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „UDZS“) návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok EZP pre predĺženie. Okresný súd Bratislava I uznesením, č.k. 6K734/2008 zo dňa 22.10.2008, vyhlásil konkurz na majetok EZP.

Podľa vyjadrenia správcu konkurznej podstaty EZP majetok tejto spoločnosti nepostačuje na uspokojenie prihlásených pohľadávok veriteľov EZP. Preto nie je možné predpokladať, že po skončení konkurzu zostane akýkoľvek majetok EZP, z ktorého by mohol byť žalobcovi vyplácaný podiel na likvidačnom zostatku. Zánikom EZP zaniknú aj akcie tejto spoločnosti, predstavujúce majetok žalobcu.

To znamená, že dôsledkom prijatia nevyhnutného rozhodnutia žalobcu o zrušení EZP, preto bude po skončení konkurzu na EZP zánik majetku žalobcu, predstavovaného akciami spoločnosti EZP, pričom žalobca za takýto majetok, o ktorý príde, nezíska žiadnu náhradu.

...Podľa tvrdení žalobcu, ktorými odôvodňuje svoj nárok na náhradu škody voči Slovenskej republike, zastúpenej Národnou radou Slovenskej republiky, prijatím zákona č. 530/2007 Z. z., ktorým bol v § 15 zákona č. 581/2004 Z.z. doplnený nový ods. 6, došlo k de facto vyvlastneniu majetku žalobcu, predstavovaného akciami EZP, v rozpore s podmienkami pre zbavenie majetku podľa druhého pravidla čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru, ako aj podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy. Žalobca tvrdí, že napadnuté ustanovenie § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z.z. je preto v nesúlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy, ako aj s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru. V prípade, pokiaľ by sa Ústavný súd nepriklonil k záveru, že napadnuté ustanovenie § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z. je legislatívnym opatrením majúcim za následok de facto vyvlastnenie majetku žalobcu, v nesúlade s vyššie označenými ustanoveniami Ústavy a Dohovoru, muselo by podľa žalobcu platiť, že napadnuté ustanovenie predstavuje obmedzenie práv žalobcu ako akcionára EZP, v rozpore s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 4 Ústavy.

Navrhovateľ preskúmal tvrdenia žalobcu, pričom vyslovil pochybnosť o súlade ustanovení § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z.z., ako aj § 86d zákona č. 581/2004 Z.z. (prechodné ustanovenie), s Ústavou a Dohovorom.

Navrhovateľ navyše, má pochybnosti o tom, či napadnuté ustanovenia sú v súlade aj s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy.

Ústavnému súdu bol podaný návrh skupiny 52 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. s Ústavou, s Dohovorom, ako aj so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Táto vec je na Ústavnom súde vedená pod sp. zn. RVP 15395/2008.

Napadnuté ustanovenie § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z.z. bolo po podaní návrhu skupiny 52 poslancov zmenené zákonom č. 581/2008 Z. z. (účinnosť od 01.01.2009). Podľa judikatúry Ústavného súdu je nevyhnutným predpokladom začatia a ďalšieho (prebiehajúceho) konania existencia a trvanie predmetu konania vo veci, t. j. o spornej veci, o ktorej má Ústavný súd rozhodnúť (PL. ÚS 13/98). Zmena vykonaná zákonom č. 581/2008 Z.z. je vo vzťahu k namietaným dôvodom nesúladu § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z. s Ústavou a s Dohovorom nevýznamná, vôbec sa nedotýka tých účinkov napadnutého ustanovenia, pre ktoré je toto ustanovenie nesúladne s Ústavou a Dohovorom. Aj po zmene vykonanej zákonom č. 581/2008 Z. z. pretrvávajú namietané dôvody protiústavnosti napadnutých ustanovení zákona č. 581/2004 Z. z.

Preto prijatie zákona č. 581/2008 Z. z., ktorým bol okrem iného zmenený napadnutý § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z., nie je dôvodom pre odmietnutie návrhu v konaní vedenom pod sp. zn. RVP 15395/2008, ani pre zastavenie tohto konania.

...Ústavný súd vo svojej judikatúre zatiaľ doktrínálne nevymedzil kritériá pre posudzovanie totožnosti veci v konaniach o súlade právnych predpisov, zakladajúcej podľa § 24 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. prekážku prv začatej veci (na rozdiel od kritérií pre konania o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy, napr. PL. ÚS 35/07, II. ÚS 186/06, III. ÚS 167/05). Napriek tomu z doterajších rozhodnutí Ústavného súdu o prijatí návrhov na začatie konania o súlade právnych predpisov možno dôvodiť, že konanie začaté na návrh skupiny 52 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zaevidovaný pod sp. zn. RVP 15395/2008, nezakladá vo vzťahu k tomuto návrhu navrhovateľa prekážku prv začatého konania.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi nepovažuje prekážku ltispendencie za naplnenú, ak sa v neskoršom návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov napáda rozpor tých istých ustanovení zákona ako v pôvodnom návrhu, avšak nad rámec pôvodného návrhu aj s inými ustanoveniami Ústavy. Navrhovateľ napáda napadnuté ustanovenia zákona č. 581/2004 Z. z. jednak z dôvodu rozporu s ustanoveniami Ústavy a Dohovoru, na rozpor s ktorými poukazuje vo svojom návrhu tiež skupina 52 poslancov. Navrhovateľ však nad rámec návrhu skupiny poslancov napáda rozpor označených ustanovení zákona č. 581/2004 Z. z. aj s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy.

Ústavný súd vo viacerých prípadoch nepovažoval prekážku litispendencie za naplnenú ani v prípade, ak dvaja odlišní oprávnení navrhovatelia napadli rovnaké zákonné ustanovenie pre rozpor s rovnakým ustanovením Ústavy, príp. ak po podaní návrhu na preskúmanie súladu konkrétnych zákonných ustanovení s Ústavou bol ďalším oprávneným subjektom podaný nový návrh na preskúmanie len niektorých z napadnutých zákonných ustanovení podľa pôvodného návrhu s rovnakými ustanoveniami Ústavy, ako podľa pôvodného návrhu. Ústavný súd v takýchto prípadoch podané návrhy prijal na ďalšie konanie a následne ich spojil na spoločné konanie (napr. procesné uznesenia Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 39/03-25 alebo PL. ÚS 24/06-15).

...Rozhodnutie v prejednávanej veci závisí od posúdenia, či prijatím zákona č. 530/2007 Z. z., ktorým bol v ustanovení § 15 zákona č. 581/2004 Z. z. doplnený ods. 6, ako aj zákona č. 594/2007 Z. z., ktorým bol v zákone č. 581/2004 Z. z. doplnený § 86d, predstavujúci prechodné ustanovenie k § 15 ods. 6, došlo zo strany Národnej rady Slovenskej republiky k porušeniu garantovaných práv žalobcu ako akcionára RZP, teda či napadnuté ustanovenia § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. sú v nesúlade s Ústavou a Dohovorom.“.

Navrhovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ustanovenia § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 12 ods. 2, čl.13 ods.1 písm. a) a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

II.

Ústavný súd návrh navrhovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“).

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (PL. ÚS 39/03, PL. ÚS 24/05, PL. ÚS 30/05, PL. ÚS 24/06) v nadväznosti na uvedené konštatoval, že návrh bol podaný oprávnenou osobou podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy a § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a splňa všetky zákonom ustanovené podmienky potrebné na jeho prijatie, a preto rozhodol o jeho prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd zistil, že ide o návrh sčasti obsahovo zhodný s časťou návrhu skupiny 49 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania „o súlade § 15 ods. 6 a § 86d zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 a čl. 55 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 12, čl. 43, čl. 48 a čl. 56 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva“, ktorý ústavný súd prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. PL. ÚS 3/09-60 z 25. februára 2009.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde, ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá ustanovenie, ktoré umožňuje spojenie veci, a preto v súlade s citovanými

ustanoveniami je potrebné v konaní o súlade právnych predpisov použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. So zreteľom na obsah oboch návrhov, ich právnu a skutkovú súvislosť ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2010